

Dr.sc. Anita **DURAKOVIĆ**, redovni profesor
Pravni fakultet Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
anita.durakovic@unmo.ba

Dr.sc. Jasmina **ALIHODŽIĆ**, redovni profesor
Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli,
jasmina.alihodzic@untz.ba

UDK 347.61:341.9(497.6)
342.726-055.3:347.6(497.6)
Rad stigao: 9. ožujka 2026.
Rad prihvaćen: 2. travnja 2026.
Izvorni znanstveni rad

PRAVNI OKVIR ZA (NE)PRIZNANJE STRANIH ISTOSPOLNIH ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI

Sažetak: Istospolne zajednice života - brak, registrirana zajednica ili de facto zajednica života, nisu pravno regulirane u Bosni i Hercegovini. To međutim ne znači da strana istospolna zajednica života i njezina dejstva ne bi mogli biti priznati u Bosni i Hercegovini. Iako nedostaju porodičnopravne norme koje bi regulirale ovu materiju, ustavna rješenja, posebice Ustavom BiH propisana direktna primjena i prioritet u primjeni EKLJP i obaveznost odluka ESLJP, te odredbe međunarodnog privatnog prava koje se odnose na priznanje stranih odluka/javnih isprava, otvaraju vrata mogućnosti priznanja u inostranstvu uključene istospolne zajednice života. Autorice će u radu predstaviti domaću sudsku praksu i analizirati postojeći pravni okvir- zakonske i ustavne norme, a poseban akcenat stavit će na norme o priznanju stranih statusnih odluka/javnih isprava u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: (ne)priznanje, strane istospolne zajednice života, pravni okvir.

1. Uvodna razmatranja

Jedan od značajnih fenomena u razvoju porodičnog prava u posljednjih tridesetak godina jeste pravno priznavanje i uređivanje istospolnih zajednica. Taj proces je započeo 1989. godine u Danskoj donošenjem tzv. „pionirskog zakona“,¹ kojim je osobama istog spola omogućeno sklapanje registrirane zajednice. Od tada pa do danas ovaj proces i dalje traje i razvija se. Pravna rješenja razlikuju se od države do države, propisi se često mijenjaju, a pristupi reguliranju ovih zajednica nisu ujednačeni. Zbog takve raznolikosti i stalnih promjena, teško je imati cjelovit i kontinuiran uvid u pravnu situaciju u Europi i državama članicama Europske unije.

Raznolikost pravnih rješenja, različiti modeli i oblici pravnog uređenja istospolnih zajednica života stvaraju brojne izazove u oblasti međunarodnog privatnog prava. Problemi se javljaju već kod pitanja međunarodne nadležnosti organa u državama koje uopće ne poznaju određeni oblik takve zajednice. Zatim se otvara pitanje primjene kolizionih normi, posebno dilema pravne kvalifikacije – odnosno pod koju pravnu kategoriju svrstati konkretno pravno pitanje. Dodatne poteškoće nastaju pri prizna-

¹ Lov om registreret partnerskab (Br. 372, od 07. 06. 1989.), JAYME, E., Dänisches Partnerschaftsgesetz und Internationales Privatrecht, IPRax 1990, str. 197.